

Malesowizna, 23 stycznia 2023 r.

Suwalski Park Krajobrazowy
Malesowizna 24, 16-404 Jeleniewo
tel. 87 569 18 01
sekretariat@spk.wrotapodlasia.pl

411-1/2023

**Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
w Białymstoku
ul. Lipowa 51
15-424 Białystok**

Dotyczy konsultacji społecznych do Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwo Suwałki na okres 01.01.2023-31.12.2032 ogłoszonych przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku dn. 03.01.2023 r, znak sprawy: ZS.6004.5.2021

Suwalski Park Krajobrazowy składa następujące wnioski do Planu Urządzania Lasu Nadleśnictwa Suwałki na okres 01.01.2023 - 31.12.2032:

1. Wnioskujemy o pozostawianie w planowanych użytkach rębnych 5% pow. manipulacyjnej (powierzchni bloku drzewostanów rębnych) starodrzewu o powierzchni nie mniejszej niż **10 arów**. Na terenie Suwalskiego Park Krajobrazowego drzewostany ponad 100 letnie stanowią jedynie 1,2%, co jest wartością dużo niższą od średniej dla Lasów Państwowych oraz Nadleśnictwa Suwałki (wg. POŚ Nadleśnictwa Suwałki 2023-32).
2. Wnioskujemy o zwiększenie ilości martwego drewna pozostawionego do naturalnego rozkładu w lasach, zwłaszcza w wydzieleniach IV i starszych klas wieku do co najmniej **10 m³/ha**. Obecnie średnia miąższość martwego drewna w Nadleśnictwie Suwałki jest mniejsza niż średnia dla LP i dużo mniejsza niż średnia dla całej RDLP w Białymstoku (wg. POŚ Nadleśnictwa Suwałki 2023-32). Ilość martwego drewna jest kluczowa dla ochrony bioróżnorodności, a szczególnie organizmów ksylobiontycznych na tym terenie.

3. Wnioskujemy o stworzenie ostoi ksylobiontów (organizmów związanych z martwym drewnem) w oddziale 163 g, h; 164 a, n oraz włączenie ich w PUL Nadleśnictwa Suwałki do gospodarstwa specjalnego. Martwe drewno stojące i leżące na terenie ostoi należy pozostawić do naturalnego rozpadu (z wyjątkiem drzew zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu).

Uzasadnienie do punktów 1-3: Mimo niewielkiej powierzchni lasów i niskiego udziału starodrzewu, na terenie SPK wykazano bogactwo chrząszczy związanych z martwym drewnem. Stwierdzono tu jedyne w lasach Nadleśnictwa Suwałki stanowisko zgniotka cynobrowego *Cucujus cinnaberinus*, gatunku z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (stwierdzony przez BUiGL w Białymstoku). Ponadto stwierdzono tu obecność 175 gatunków saproksylicznych, w tym 26 znajdujących się na Europejskiej Czerwonej Liście Saproksylicznych Chrząszczy m.in. *Sinodendron cylindricum*, *Trichius fasciatus*, *Diacanthous undulatus*. Występują tu także 4 gatunki zaliczane do reliktyw lasów pierwotnych w Europie Środkowej: *Peltis grossa*, *Corticeus suturalis*, *Tritoma subbasalis* i *Cryptophagus confusus* (Gutowski i in. 2020). Zagrożeniem dla zespołu organizmów saproksylicznych, szczególnie dla prawidłowego rozwoju stadiów przedimaginalnych jest niedostateczna, zbyt mała ilość drewna martwych drzew w lasach oraz często nieodpowiednia jego jakość (tylko cienkie sortymenty, ograniczona liczba gatunków drzew).

Nasze wyżej wymienione wnioski pokrywają się z zaleceniami dotyczącymi ochrony ksylobiontów SPK opracowanymi przez grupę ekspertów pod kierunkiem prof. Gutowskiego (2020) tj.: zwiększenie udziału drzewostanów w wieku powyżej 100 lat, by stanowiły co najmniej 20% powierzchni leśnej; zwiększenie ilości martwego drewna oraz poprawa jego jakości, tj. zapewnienie udziału wszystkich występujących w drzewostanie gatunków oraz zapewnienie obecności grubych leżących kłód i stojących martwych drzew; zapewnienie korytarzy ekologicznych między faktycznymi i potencjalnymi miejscami bytowania cennych gatunków saproksylicznych w obrębie LP.

4. Wnioskujemy o zmianę sposobu użytkowania i przebudowy drzewostanów położonych na wschodnim brzegu rezerwatu przyrody Jezioro Hańcza:

- **zamianę rębni IIIB na IVD w następujących wydzieleniach:**
161 b, c, f, 162 d, h, 163 a, b, h
- **wyłączenie następujących powierzchni z użytkowania (powierzchnie referencyjne ONG):**
162 g, 163 d, g, h; 164 a, n, 184 h, j

Jest to teren lasów o zwiększonej funkcji społecznej, przez który przebiega bardzo popularny pieszy szlak turystyczny. Ze względu na wyjątkowe walory przyrodnicze jest jednym ze sztandarowych atrakcji SPK. Wzdłuż brzegów rozciągają się podmokłe lasy, których cięcia rębne zaburzają równowagę stosunków wodnych, co może mieć niekorzystny wpływ zarówno na las, jak i jezioro będące rezerwatem. Ponadto z nadbrzeżnych lasów korzysta bogata awifauna, w tym gatunki wodne m.in. gągoł i tracz nurogęs nierozdzielnie związane z lasami, gdyż zakładają lęgi w starych dziuplastych drzewach (dane SPK, 2022). Nadbrzeżne drzewa służą również jako miejsca obserwacji i odpoczynku dla ptaków drapieżnych (m.in. bielik, dane SPK 2022), polujących nad jeziorem i w jego pobliżu. W starodrzewach ww. wydzieleń gnieździ się m.in. dzięcioł czarny *Dryocopus martius* (Sereda-Cząstkiewicz 2020), gatunek z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej. W ww. wydzieleniach stwierdzono aktywność mopka zachodniego *Barbastella barbastellus* (Zapart 2018), w tym stwierdzono letnie dzienne kryjówki tego gatunku w starych drzewostanach świerkowych (oddz. 164). Ponadto jest to teren istotny dla ochrony organizmów związanych z martwym drewnem (punkty 1-3 niniejszego pisma).

W oddziale 163 znajduje się piwnica ziemianka będąca miejscem zimowania następujących gatunków nietoperzy (wszystkie podlegają ochronie ścisłej i wymagają czynnej ochrony): mroczek pozłocisty, nocek rudy, nocek Natterera, gacek brunatny (dane własne SPK). Wnioskujemy o wyłączenie z użytkowania drzewostanu w promieniu 25 m od piwnicy (przeciętna wysokość drzewostanu). Bezpośrednie otoczenie piwnicy stanowi siedliska życia tych gatunków i powinny również podlegać ochronie.

5. Wnioskujemy o zmianę sposobu użytkowania drzewostanów ze względu na ochronę stosunków wodnych, zwiększenie ilości starodrzewu, w tym starych drzew liściastych, martwego drewna oraz organizmów związanych z martwym drewnem:

- **wylączenie następujące powierzchnie z użytkowania (powierzchnie referencyjne ONG):**
66 i, 68 b, c, 70 d, m, 143 i, 146 f, 150 y, 183 c

6. Wnioskujemy o zmianę sposobu przebudowy starych drzewostanów położonych w pobliżu wód i terenów torfowiskowych, a także w pobliżu drzewostanów w I i II klasie wieku, jako ostoje bioróżnorodności oraz ze względu na ochronę starych drzew i zwiększenie ilości martwego drewna, tj.:

- **zamianę rębni IIIB na IVD w wydzieleniach 66 h, j, 185 j**

7. Wnioskujemy o wprowadzenie zakazu odnawiania lasu jakimikolwiek obcymi (dla Polski i regionu) gatunkami drzew i krzewów na terenie Nadleśnictwa Suwałki (szczególnie na terenie SPK).

Gatunki rodzime tworzą zależności pomiędzy lokalnym środowiskiem i innymi gatunkami roślin, grzybów, zwierząt i mikroorganizmów naturalnie występujących w danym terenie. Wprowadzanie obcych klimatycznie i regionalnie gatunków zaburza naturalne zależności występujące pomiędzy rodzimymi organizmami i może prowadzić do nieprzewidzianych skutków (zazwyczaj negatywnych dla rodzimych gatunków). Ponadto teren Nadleśnictwa Suwałki charakteryzuje się dużą ilością obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000. Wprowadzenie gatunków obcych nawet poza tymi obszarami stwarza bezpośrednie zagrożenie dla sąsiednich obszarów chronionych.

8. Wnioskujemy o objęcie kategorią lasów ważnych kulturowo (HCVF 6) następujących wydzieleń:

- **185 d.** Teren stanowi otoczenie cmentarza ewangelickiego w Łopuchowie.
- **69 n.** Teren stanowi sąsiedztwo pomnika przyrody – okazałego świerka pospolitego. W tym miejscu znajduje się przystanek przy ścieżce turystycznej.
- **164 n.** Teren stanowi otoczenie głazu narzutowego – pomnika przyrody i jednocześnie pamiątki historycznej „Kamień Graniczny”, wyznaczającego granicę pomiędzy pradawnymi puszciami: Przełomską i Merecką.

9. Wnioskujemy o wpisanie do PUL zaleceń pokontrolnych Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (znak sprawy S.5180.4.2022.GK) z dn. 04.10.2022 r., dotyczących ochrony Góry Zamkowej (odd. 186), w szczególności odsłonięcie południowego zbocza góry, oraz zatrzymanie sukcesji wtórnej poprzez koszenie oraz usuwanie drzew i krzewów, co dwa lata. Na ww. stoku stwierdzono obecność siedliska 6510 - niżowe świeże łąki użytkowane ekstensywnie, siedliska z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej, którego najważniejszym sposobem ochrony jest koszenie ekstensywne lekkim sprzętem (Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000).

10. Wnioskujemy o pozostawianie drzew spełniających kryteria wymiarowe dla pomników przyrody (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody) jako ostoje bioróżnorodności oraz w celu zwiększenia ilości starodrzewu. Drzewa spełniające ww. kryteria należy wykazać na etapie szacunku brakarskiego z

zaznaczeniem na szkicu terenowym oraz wykonaniu dokumentacji (notatki służbowej). Poniżej przedstawiamy tabelę umożliwiającą wyznaczenie drzew o parametrach pomnika przyrody bez pomiaru obwodu pnia.

Tab. Kryteria wymiarowe drzew pomnikowych określonych jako obwód pnia (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska) oraz ich odpowiedniki jako pierśnica do stosowania w trakcie szacunków brakarskich.

gatunek drzewa	obwód pnia [cm]	odpowiadająca mu pierśnica [cm]
jarzab pospolity	100	32
brzoza brodawkowata	200	64
topola osika	200	64
wiązy	200	64
klon zwyczajny	250	80
olsza czarna	250	80
sosna zwyczajna	250	80
świerk pospolity	250	80
dąb bezszypułkowy	300	96
lipa	300	96

W przypadku stwierdzenia zasadności uznania za pomnik przyrody (tj. drzewo wyróżniające się wśród innych drzew tego gatunku ze względu na obwód pnia, wysokość, szerokość korony, wiek, pokrój lub inne cechy morfologiczne itp.) należy zgłaszać do gmin wnioski o utworzenie pomnika przyrody uwzględniając zapisy art. 40 ust.1 ustawy o ochronie przyrody i §1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r.,

Z wyrazami szacunku,

D Y R E K T O R
Suwalskiego Parku Krajobrazowego

mgr Teresa Świerubska

